

Нова постнеокласична підсистема філософії історії перебуває у стані свого становлення та розвитку, однак вже можливо, на наш погляд, надати їй первинну характеристику з позицій системного підходу. Можна констатувати створення нової підсистеми філософії історії. Концептом цієї підсистеми виступають принципи історизму, об'єктивізму і холізму, структурою – теорії середнього рівня, субстратом – категорії «інтертекстуальності» тексту і історичного контексту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бордюгов Г. А. Вместо заключения. Каждое поколение пишет свою историю // Исторические исследования в России. Тенденции последних лет [Под ред. Г. А. Бордюгова]. — М. : АИРО—XX, 1996. — С. 427-436.
2. Гросс П. Р. Порыв Икара [Электронный ресурс] / П. Р. Гросс // Интеллектуальный Форум. — 2001. — 5 выпуск. — Режим доступа: if.russ.ru/2001/5/20010626_w.html
3. Зуев К. А. Следует ли считать архаизмом понятие научной истины? / К. А. Зуев // Общественные науки и современность. — 1995. — № 6. — С. 125-127.
4. Ким С. Г. В поисках интегральной версии историописания (по материалам немецкой науки 1990-х годов) / С. Г. Ким // Диалог со временем. Альманах интеллектуальной истории. — 2002. — № 9. — С. 30-50.
5. Кока Ю. Социальная история между структурной и эмпирической историей / Ю. Кока // THESIS. Теория и история экономических и социальных институтов и систем. — 1993. — Вып. 1. — С. 174-189.
6. Смолина А. Н. Глубина времени, поверхность истории и проблема объективности события / А. Н. Смолина // Историческое знание и интеллектуальная культура: Материалы научной конференции. [Под ред. Б. Г. Могильницкого, Л. П. Репиной]. — Москва, 4-6 декабря 2001 г. — М. : РАН, 2001. — С. 36-37.
7. Тош Д. Стремление к истине: Как овладеть мастерством историка / Джон Тош ; [Пер. с англ. М. Л. Коробочкин]. — М. : Весь мир, 2000. — 294 с.

Закревський В. Е. – кандидат філософських наук, старший науковий співробітник Південного наукового центру Національної академії педагогічних наук України.

МАЙБУТНЬЄ ЯК СОЦІАЛЬНО-ПРАКТИЧНА ПРОБЛЕМА

Видатний американський соціолог Е. Тофлер, вказуючи на прірву між життєвими світами індивідуальних і колективних суб'єктів соціальної взаємодії, що небезпечно збільшується, передрікає масштабні субрегіональні революційні потрясіння. Низка такого роду «абсолютних подій» буде ініціюватися не «повстанням мас», а нездатністю соціального керівництва виконувати традиційні управлінські функції: «Ми присутні при народженні нової системи організації, яка буде все більш змагатися з бюрократією, і, врешті-решт, займе її місце. Це організація майбутнього, яку я називаю «ад-хок-рагією»» [1; с. 142]. Незважаючи на те, що існуюча гносеологічна картина майбутнього є майже повною, до створення дійсно всеохоплюючої синергетичної футурології дистанція величезного розміру. Навіть зіставлення смислових конструктів, сутнісних і описових характеристик майбутнього, розглянутих в даній роботі, переконливо свідчать про тематичне розмаїття і диференційовану ступень глибини розкриття порушених проблем. Екстраполюючи даний стан на природно, теж не вичерпний футурологічний інтелектуальний продукт, представлений у вступі, можна зробити аналогічний висновок. Однак представляється можливим і необхідним виявити стратегічно важливі проблемно-тематичні «вузли», представлені в роботах різних авторів. Одним з неодмінних засобів гуманістичної або просто позитивної трансформації Вселенського Соціуму в числі багатьох інших А. Азімов вважає якийсь критично необхідний компендіум знань – Галактичну Енциклопедію. Заважаючи на вище наведене представляється доцільним:

— виокремити від соціально-філософського знання людства перспективний гуманістичний концептуальний фонд і реконструювати його в Глобальний Футурологічний Проект позитивного перетворення людства;

– зважаючи на переконливо доведену соціально-етичну і політичну неефективність існуючих міжнародно-наддержавних організаційних структур, створити з моральних (не державних, не

духовних) лідерів сучасності комітет «Совість Людства», віртуально включивши в нього найвидатніших гуманістів світу – М. Ганді, А. Швейцера, матір Терезу і так далі, щоб він міг на демократичній основі – із залученням інтелектуального потенціалу всіх людей Доброї Волі – розробити концепцію подолання світовою спільнотою системної соціоприродної кризи;

– Верховній світовій соціогуманітарній науковій раді розробити конструктивну програму повномасштабного гуманістичного перетворення світового співтовариства, передбачивши створення Всесвітнього Соціального Парламенту як вищого органу представництва «солі землі».

Довготривале перспективне прогнозування при такому підході стає неможливим через небажання наступників продовжувати розпочате попередниками. Соціально-політичний устрій необхідно модернізувати таким чином, щоб Державна Загальнонаціональна Стратегія розроблялася при активному залученні інтелектуального потенціалу всього народу. Чергові групи правлячих еліт повинні давати клятву вірності обраному народом курсу. У процесі розробки «Стратегії» можуть бути використані цінні смислові конструкти соціально-філософської фантастики, академічної футурології, теології та езотерики, а також деяких суміжних галузей соціогуманітарного знання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Тоффлер Э. Шок будущего: Пер. с англ. К. Бурмистров / Тоффлер Э. — М. : ООО АСТ, 2002. — 557, [3] с.

Зеленков Анатолий Изотович – доктор философских наук, профессор, зав. кафедрой философии и методологии науки Белорусского государственного университета, г. Минск.

ФИЛОСОФИЯ И СОВРЕМЕННЫЙ ИНВАЙРЭНМЕНТАЛИЗМ

По мнению многих ученых, философов, общественных деятелей XXI век был отмечен поистине эпохальными событиями и свершениями, в которых воплотилась глубинная противоречивость человеческого духа и нелинейность цивилизационного развития. Одна из его отличительных особенностей состоит в том, что он вошел в историю как век торжества экологии и невиданной ранее экспансии экологического стиля мышления. Именно в культуре XX столетия экологическая проблематика впервые конституируется как одна из доминантных ориентаций в развитии науки и философии, искусства и морали, права и экономики. Она начинает интенсивно осваиваться в формах реальной мировоззренческой практики массовых общественных движений и гражданских инициатив. Не только наука, но и основные сферы универсума культуры, испытывают на себе влияние экологических ценностей и стилей жизни. В этих условиях очевидной экологизации культуры возникает настоятельная необходимость системного осмысления тех трансформаций, которые произошли в отношениях человека к природной и социокультурной среде его обитания. Изменения векторов и интенсивности этих отношений всегда присутствовали в истории человеческого общества. Но сегодня их масштаб и глубина достигли таких глобальных пределов, которые выдвигают в повестку дня XXI столетия вопросы подлинно философского порядка и мировоззренческой компетенции. «...Одной из основных потребностей нашего времени, – констатирует В. Хёсле, – является потребность в философии природы, которая бы смогла сочетать автономию разума с самодовлеющим достоинством природы» [4, 9].

В условиях перехода цивилизации в иное качественное состояние от «Логоса к Холосу» [3, 108 – 109], когда контрпродуктивная механистическая рациональность окончательно исчерпывает свои социокультурные ресурсы, безусловную актуальность приобретает развитие философии современного инвайрэнментализма, в которой социальные и экологические ценности будут гармонично дополнять друг друга. При этом термин «инвайрэнментализм» (от англ. environment – окружающая среда) используется как понятие для отражения идей, концепций, представлений, а также широкого спектра социально-практических инициатив и движений, направленных на гармонизацию отношений между человеком, современным обществом и природной средой их обитания. Следует особо подчеркнуть факт широкого распространения этого понятия в современной, не только специальной, но и популярной литературе, посвященной разнообразным аспектам экологической и природоохранной проблематики. Справедливости ради следует заметить, что данное понятие весьма многозначно и не обладает статусом эксплицитной научной категории. Скорее оно